



HÖGSKOLAN DALARNA

Arbetspaper Tomas Axelson/Torsten Hylén 181220

Projekt: ”Förhållningssätt till islamism i klassrummet” (FIK) 2019-2021 IKUD-PUD

Högskolan Dalarna har under senare år byggt upp en stor kompetens gällande våldsbejakande extremism, med flera projekt beställda och finansierade av såväl statliga som kommunala aktörer. I ett av projekten intervjuade vi den kommunala samordnaren mot våldsbejakande extremism i en av Sveriges större kommuner. Vi diskuterade bland annat olika former av extremism i skolorna, och kommunens roll för att stävja den. Samordnaren sa:

Det material som skolorna använder är riktat mot vit makt, inte lika mycket mot islamistisk extremism. Vi kan alla prata om förintelsen, men ytterst få ger sig in i en diskussion med en religiös muslim. Vi, eller lärarna, har inte kunskapen. (Kommunal samordnare mot våldsbejakande extremism).

Vi har hört tankar som liknar denna från flera olika sammanhang, och vi har förstått att här finns ett kunskapsmässigt gap, inte minst i skolsammanhang. Det behöver inte gå så långt som att elever omfattar tolkningar av islam som är våldsbejakande. Skolan har som uppdrag att fostra i den liberala demokratins värdegrund, dit värden som alla människors lika värde, jämställdhet, åsiktsfrihet och religionsfrihet hör. Dessa värden krockar ibland med varandra, så att t.ex. yttringar av en radikal tolkning av religionen islam strider mot jämställdhetsidealet. Skolan har att hantera gränsdragningar mellan, å ena sidan, åsikter som är acceptabla men kanske mindre lämpliga ur ett samhällligt perspektiv, och å den andra, yttringar som klart strider mot skolans värdegrund och kanske bejaktar och främjar användningen av våld. Det svenska samhället och skolväsendet är betydligt bättre rustat att hantera sådana gränsdragningar på den politiska högerkanten än när det gäller konservativa och extrema tolkningar av islam. En del av projektiden handlar således om att bidra till att pedagoger blir trygga i att kunna avgöra vad som är vad och att inte i onödan drabbas av alarmism gällande elevers religiösa tro.

En grupp lärare i religionsvetenskap vid Högskolan Dalarna vill nu i samarbete med PUD och regionens kommuner sjösätta en kombinerad fortbildnings- och forskningssatsning om skolans förhållningssätt till radikala tolkningar av islam. I ett första steg planerar vi att:

- a) ge ett antal introducerande föreläsningar för lärare och rektorer i regionens skolor;
- b) i samband med dessa föreläsningar träffa skolpolitiker och tjänstemän för diskussion om den upplevda situationen i kommunen/skolan;
- c) träffa grupper av lärare för fördjupad diskussion och inventering av behovet av kunskap om dessa frågor;
- d) skapa en översikt över vad som redan är gjort, i Sverige och internationellt och sammanställa det material som finns tillgängligt.

Då det knappast räcker med någon enstaka föreläsning för att kunna hantera yttringar av radikal islam i skolan, planerar vi att i ett något längre perspektiv

- e) utveckla fortbildningskurser och studiematerial om dessa frågor;
- f) i framtiden starta ett mer utvecklat forskningsprojekt där problematiken som beskrivs ovan studeras på djupet och där Högskolan Dalarna utvecklar en nationellt ledande kompetens med ett kunskapshöjande bidrag inom området.

Tidsplan	2019			2020			2021		
	Mars 2019	April Juni	Juli-Sep	Okt-Dec	Jan-Mars	April Juni	Juli-Sept	Okt-Dec	Jan-Mars
Projekttdelar									
Föreläsning + samtal med politiker/tjänstemän	x	x	x	x	x				
Workshops med intresserade lärare + lärcirklar i kommuner	x	x	x	x	x	x			
Kunskapsöversikt nationellt/internationellt			x		x	x	x	x	x
Metodstöd, metodmaterial						x	x	x	x
Återkoppling workshop kommuner/skolor						x	x	x	x
Rapport									x
Uppdragsutbildningar				x		x		x	x
Framtida forskningsprojekt									x

Medverkande forskare:

Torsten Hylén, islamhistoriker och docent religionsvetenskap Högskolan Dalarna 30%
 Tomas Axelson, docent i religionssociologi, verksamhetsledare IKUD, Högskolan Dalarna 10%
 Övrig lärarresurs inom pedagogiskt arbete 10%

Referensperson: Mohammad Fazlhashemi, professor islamisk teologi och filosofi, Uppsala universitet

Finansiering

ISTUD samverkanscheck (för år 2020)	200 kkr
Skolforskningsfond	550 kkr
Projektmedel engångssumma PUD-kommuner	450 kkr

Totalt **1 200 kkr**

Exempel: Kostnadsfördelning om alla PUD-kommuner deltar

	Befolkning	Kostnad
Fagersta	13 415	13 143 kr
Norberg	5 796	5 678 kr
Skinnskatteberg	4 431	4 341 kr
Avesta	23 256	22 784 kr
Borlänge	51 964	50 909 kr
Falun	58 340	57 155 kr
Gagnef	10 241	10 033 kr
Hedemora	15 566	15 250 kr
Leksand	15 640	15 322 kr
Ludvika	26 992	26 444 kr
Malung-Sälen	10 114	9 909 kr
Mora	20 369	19 955 kr
Orsa	6 887	6 747 kr
Rättvik	10 837	10 617 kr
Smedjebacken	10 894	10 673 kr
Säter	11 160	10 933 kr
Vansbro	6 837	6 698 kr
Älvdalen	7 068	6 924 kr
Gävle	100 603	98 560 kr
Hofors	9 660	9 464 kr
Sandviken	39 259	38 462 kr
Totalt	459 329	450 000 kr

Presentation PUD 29 januari 2019